

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 4 April 1909. No. 1631.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geboorteden verschenen.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.50, voor België per jaar f 3.50 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegaven door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertenties: van f tot 6 regels f 1.50, voor elke regel meer f —.25. Aanvragen en vermelding van lievelingen f —.12 per regel.

Pro Siege.

DERDE REEKS. (Derde gedeelte).

Christus Koningschap en het Gezin.

VI.

Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

En Adam is niet verleid geworden; maar de vrouw, verleid zijnde, is in overtreding geweest.

1 Tim. 2: 13, 14.

De taal der wereld vleit de vrouw, en bijna alleen de Schrift spreekt de vrouw met ernst en strengheid aan. Daar nu de vrouw zich in den regel nog sterker dan de man door veltal gestreeld voelt, is het te meer te waardeeren, dat gemeenlijk de vrouw de Schrift nog hooger stelt dan de man. Alleen maar, als ze toekomt aan wat de Schrift in het bijzonder van en over de vrouw zegt, om haar heur plaats in het leven aan te wijzen, leest ze over wat geschreven staat liefst iets vluchtiger heen. Het luidt dan ook soms zoo kras hard. Met name in wat de apostel aan Timotheus schreef over de Grieksche vrouw, wier pronkliefde en ijdelheid notoir was. Daar toch heet het, niet enkel van de Grieksche vrouw, maar van de vrouw in 't gemeen: „Ik wil dat de vrouwen zich versieren in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid, en niet in vlechtingen des haars, of goud of paarden of kostelijke kleeding, maar door goede werken. Een vrouw late zich leeren in stilheid, in alle onderdanigheid, doch ik laat aan de vrouw niet toe, dat zij leere, noch over den man heersche, maar wil, dat zij in stilheid zij. Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva, en niet Adam is verleid geworden, maar de vrouw, verleid zijnde, is in overtreding geweest. Doch zij zal zalig worden in kinderen te baren, zoo zij blijft in het geloof en in de liefde, en in de heiligmaking, met matigheid." Nu zijn er wel, alle eeuwen door, enkele vrouwen geweest, die zich stiptelijk aan dezen regel conformeerden en met voorbedachten rade en opzettelijk aan alle neiging tot ijdelheid het wijgen oplegden, en ook kan gezegd dat deze harde taal der Schrift, met name in de Gereformeerde kringen van Holland, Schotland en Amerika, aan de zondige coquetterie der vrouw, gelijk die in veel andere kringen heerscht, paal en perk heeft gesteld; maar zelfs in de beste kringen komt er toch altoos weer tegen dezen strengen regel verset op, en slaapt toch gedurig weer de rups binnen, uit wier pop straks het kapelletje der ijdelheid opfladdert. Vooral in de jongere jaren is de verleiding om tot aan de ijdelheid te betalen, voor de huybare vrouw zoo groot. Ons beweren is niet, dat de man vaak niet ook ijdel zou zijn, maar bij den man komt deze soort ijdelheid minder uit zijn natuur op. Een man trekt naar het ijdele op het pad van roem en eere, door het doen schitteren van zijn kracht, door het betoon van zijn moed. Een fat is geen min, maar een ontmand vrouw-manneken. En zelfs de manlijke trots op den baard is nog altoos van ander soort, dan het zelfbehagen van de vrouw in de vlechtingen van het haar. De man zoekt uitdrukking van mannelijke kracht, maar de vrouw, die met heur haar pronkt, beoogt betovering.

Dit nu is niet toevallig, maar hangt rechtstreeks saam met de positie die in de Schepping aan de vrouw is aangewezen, want tegenover haar gehoudenheid tot onderdanigheid aan den man, staat de ongemeene macht die God de Heere juist in het echt-vrouwelijke aan de vrouw over den man gegeven heeft. In de dierenwereld is en de kracht en de schoonheid aan den leeuw gegeven. In de wereld der menschenkinderen zijn beide gaven gedeeld, de kracht aan den man, en de schoonheid aan de vrouw. Alleen maar, ook hier onderscheide men wel tusschen den toestand in het paradijs, en den toestand die geboren werd uit den val in zonde. Denkt ge u alle zonde en alle zondige beweging van de vrouw en van den man weg, dan komt het vraagstuk van de onderdanigheid der vrouw zelfs niet op. Waar beiden, man en vrouw, vanzelf en uit innerlijke zielsaandrif niet anders bedoelden dan Gods wil te volbrengen, is strijd, is verschil, is conflict ondenkbaar. In zulk een heiligen staat zou de man nooit zijn vrouw naar het pad der gerechtigheid hebben te roepen, want ze zou er vanzelf op wandelen, en bij beschikkingen voor den gang van het aardse leven te nemen, zou hun beider zin zich steeds vanzelf paren. Verschil, strijd, conflict kan eerst opkomen in een

zondigen staat, en daarom kan eerst in den toestand, die uit de zonde opkwam, een regel noodig zijn, die beaamt, aan wie bij geschil het recht van beslissing zou staan, en wie alsdan zou geroepen zijn, om Gods recht in het huisgezin te handhaven. Die taak was hier vanzelf aan den man als den sterkere opgedragen, en de vrouw had zich aan die ordinantie te onderwerpen. De man had gedurig in den strijd met de wilde dieren, in den strijd met de elementen, en in den strijd met belagers zijn leven voor zijn vrouw te stellen, en de vrouw was in die eerste periode vanzelf geneigd, om zich onder de bescherming van haar man te plaatsen. Toch zou die ordinantie der onderdanigheid haar evenwicht in het gezin gebroken en de positie van de vrouw als mensch geknakt hebben, zoo haar niet op heel andere wijze een macht was verleend, die aan haar op haar beurt ongemeenen invloed op het gemoedsleven van den man schonk. Die macht hing aan een nitwendig en aan een inwendig magnetisme, dat zij op den man uitoefende, en beidemaal kwam deze magnetische macht juist op uit datgene wat naar tot vrouw maakt, uit het echt „weibliche" dat God aan de vrouw toebedeelde. Al is de vrouw gehouden om haar man onderdanig te zijn, de vrouw staat daarom tegenover haar man allerminst ongewapend en machteloos, mits ze haar kracht blijft zoeken in hetgeen aan haar natuur het vrouwelijk stempel opdrukt, en ze niet pogt zich met haar man te meten in wat *syn* macht en kracht uitmaakt. Aan beide, man en vrouw, heeft God een eigen macht ter beschikking gesteld, een macht die bij den man een geheel ander karakter draagt, dan bij de vrouw. Blijft nu elk van de twee op eigen terrein, ontplooit de man zijn mannelijke kracht, en de vrouw de macht die uit haar sexe voortvloeit, dan is de harmonie, dan is het evenwicht volkomen, dan *bestit* de vrouw den man, d.w.z. laat hem in haar boeien, en beheerscht de man de vrouw door haar bij Gods wet te houden, en te beschermen door zijn mannelijke kracht. Dan boeit de vrouw den man door haar liefde, en boeit de man de vrouw door haar lief te hebben, gelijk Christus zijn gemeente heeft liefgehad en zich voor haar heeft overgegeven.

Voor het uitwendig schitterde de vrouw aanvankelijk door haar verblindende schoonheid. Thans is een aldus verblindende schoonheid bij de vrouw een zeldzaamheid. Bij verreweg de meeste vrouwen is deze verblinding, deze volkomen schoonheid te loor gegaan, en zelfs wat men gewoonlijk een schoone vrouw pleegt te noemen, reikt van verre niet meer aan de schoonheid, waarin de vrouw eens blonk in het paradijs. Op die schoonheid der vrouw zie men niet in puriteinsche hoogheid neer. Niet de vrouw heeft zelf deze schoonheid als haar erfdel gekozen, God de Heere had haar met die gave der volmaakte schoonheid gesierd, en men versta wel, dat reeds op zichzelf, door het verlies van die zuivere schoonheid bij de vrouw, het evenwicht in de positie van man en vrouw verbroken is. Denkt ge u de zonde weg, dan zou deze volkomen schoonheid het deel van *elke* vrouw zijn geweest. De zonde daarentegen heeft door den hartstocht, door ongerechtigheid des levens, door blanketsel, door erfelijke ziekte, en zoo ook door het baren van het kind met smarte, allengs zoo meer aan die schoonheid afbreuk gedaan. Er is nog wel vrouwelijk schoon, maar op verre na niet meer gelijk dit in de Schepping aan de vrouw was toebedeeld. Tal en tal van vrouwen zijn door de zonden van het voorgelacht en door eigen zonden, gevolgd door krankheid en verwakking der geslachten, veelzins misvormd; en waar in de jeugd, als de bloemknop zich pas opent, veelal nog iets van de oorspronkelijke schoonheid doorschijnt, gaat ze toch bij het klimmen der jaren onder den voortuitwerkenden invloed van den dood meestal te loor. Toch bezit de vrouw, zelfs in dezen ontreddenden toestand, door de magnetische kracht die ze op den man laat werken, nog altoos een ongemeene macht over den man, die vanzelf haar onderdanigheid aan haar man in een veel zachter licht doet verschijnen. Het schrikkelijkt is maar, dat door de zonde bij de vrouw de neiging opkomt, om deze haar magnetische kracht ook aan te wenden op wie *niet* haar man is, of haar man *nog* niet is. En het is hieruit, dat alle zonde van coquetterie en ontucht opkomt, die de vrouw soms meer nog dan den man verlaagt. Wat ze door de zonde aan natuurlijke schoonheid verloor, poogt nu de vrouw door valsche blanketsel en opschik te vergoeden, alsof ooit wat de vrouw op zich poedert en zich omhangt, haar iets

van het waarachtige, te loor gegane schoon kon teruggeven. De door de zonde ingetreden schaamte werkt hierop in. In het paradijs was de vrouw ongekled, en kwam ze in haar volle schoonheid, niet enkel van het gelaat, maar over al haar vormen uit. Ze was naakt, zonder te gevoelen dat ze naakt was. Maar met de zonde komt eerst het vijfgeblad, dan het schaapsvel, ten slotte het kleed, zoodat ten leste haar schaamte zich alleen op haar gelaat kon uitdrukken. En dit leidde er van zelf toe, om op het gelaat haar schoonheid te willen verhoogen, en door sieraad op het kleed te vervangen wat ze onder het kleed verbergen moest. Het is één zelfde actie van de zonde, die het schoon van de vrouw deed verbleken, haar lichamelijke verzwakke, haar dwong zich te omhullen, en door dit omhullen allerlei poging in het leven reep, om door het sieraad te herwinnen, wat ze door het kleed verloor. Hierdoor is de macht van de vrouw tegenover den man verminderd, maar aan niemand anders dan aan de vrouw zelf is dit te wijten. Zoo toch zegt de apostel: De vrouw is het eerst in overtreding geweest, zij heeft den man verleid.

Met dit vrouwelijk schoon van het uitwendig hangt nu rechtstreeks saam de schoonheid der ziel bij de vrouw in het inwendig. In de pas geschapen vrouw was volkomen harmonie. Wat in het lichamelijke schoon zich uitsprak, was de volkomen zuivere uitdrukking van het schoon dat haar innerlijk sierde. Niet alleen door haar lichamelijke schoon, maar te minste evenveel door haar zielsaannemigheid, teederheid, weglepende liefheid, en schier betoverende zachtheid, oefent de vrouw op den man haar ongemeene aantrekkingskracht uit. Ze vindt in den man kracht en voelt zich op haar beurt door die kracht aange trokken, maar tegelijk ontwaapt ze die kracht van den man door haar innigheid en aannemigheid en de soms schier onweerstaanbare magnetische werking, die van haar vrouwelijke teederheid uitgaat. En nu is het een genade, door God aan de vrouw verleend, dat, ook waar het uitwendig schoon nog veelzins verviel, dat inwendig schoon nog zoo machtig stand hield in wat de rangers van alle eeuwen als het *echt vrouwelijke* in de vrouw hebben verheerlijkt. Vele vrouwen missen, helaas, vaak dit inwendig schoon, en het is bitter om aan te zien, hoe er thans almeer in de vrouwenwereld een neiging opkomt, om dit echt vrouwelijke te onderdrukken, en in na-poetsing van het mannelijk type behoud te zoeken. Maar met dat al mag er in geroemd, dat nog verreweg de meesten zeer goed zich bewust zijn van wat eigenlijk haar macht uitmaakt; dat ze dit echt vrouwelijke weeten en doen bloeien; en het is juist door deze magnetische kracht die van het echt vrouwelijke uitgaat, dat ze vanzelf het evenwicht herstellen met de onderdanigheid aan den man; iets dat anders te loodwaar op de vrouw zou drukken. De vrouw moet aan haar man onderdanig zijn, maar de man die haar hoofd is, en heerschappij over haar bezit, ondergaat willig en met liefde den machtigen invloed die van haar innerlijke wezen op hem uitgaat.

Wilt ge nu een maatstaf, om met eenige juistheid die feitelijke machtspositie der vrouw te meten, let dan op de verhouding tusschen een jongen man en een jonge vrouw, die nog ongehuwd zijn. Het gebod der onderdanigheid is niet aan alle vrouwen tegenover den man als zoodanig gegeven, maar alleen aan de *gehuwde* vrouw jegens haar man. En nu is het opmerkelijk, hoe, om buiten huwelijk en vooral in de jongere jaren, het meisje *boven* den jongen man staat, en dit wel ook afgezien van haar magnetische kracht als vrouw, door haar vroegere rijpheid en ontwikkeling. Later wint het de jonge man, maar bij gelijke jaren staat het meisje in algemeen persoonlijk rijpheid, aanvankelijk bijna *boven* den jongen. Dit geldt niet van allen, maar bij verreweg de meesten, en als regel. Reeds in het eigen gezin ziet men hoe de zusters, mits de jaren niet te zeer uiteenloopen, het van hun broeders veelal winnen, niet in geleerdheid, maar in praktische wijsheid en in rijpheid van persoon. Zelfs onder het dienstpersoneel voert niet de knecht, maar de vrouwelijke dienstbode veelal het hoogste woord. En waar jonge dochters en jonge mannen in gezelschap of bij spel elkander ontmoeten, voegt zich daar dan het overwicht van de vrouwelijke aantrekkingskracht bij, en brengt te weeg, dat het de meisjes zijn, die den toon aangeven. Dit klemt ook dan nog, zoo beiden zich met huwelijksbelofte aan elkander verbinden. Ook in de jaren van het engagement geeft het meisje veelal den toon aan. En dit duurt tot eindelijk het huwelijk is aangegaan, en alsnu, met het oog op de vaste ver-

houding waarin beide voortaan tegenover elkander staan, het gebod aan onderdanigheid intreedt. Er is alsoo niets van aan, dat de vrouw weerloos aan den man zou zijn overgegeven. De liefde Gods in zijn bestel voor de vrouw stond in niets beneden zijn liefdebestel voor den man; en beide zijn in zulk een verhouding tot elkander geplaatst, beide door natuur en gebod, dat de hoogste, reinste en zuiverste harmonie zich uit Gods bestel ontwikkelen kan.

Ongerieft ontstaat eerst, zoo de man en de vrouw, op volwassen leeftijd gekomen, *niet* trouwen. Dan komt de verbreking van het evenwicht, die versterking der harmonie. Doch ook dit is niet naar Gods bestel, maar uitvloeisel der zonde. In het wonderdier mysterie der geboorte, schept God mannen en vrouwen in nagenoeg gelijk aantal. In onze steden is er een klein overwicht van mannen, in het Oosten een klein overwicht van vrouwen; maar ook al staat het bij ons 100 vrouwen tegen 105 mannen, en in het Oosten niet zelden 100 mannen tegen 105 vrouwen, vergeten mag niet, dat in velerlei bedrijf en door oorlog de man meer aan levensgevaar is blootgesteld, zoodat op hooger leeftijd het aantal overgebleven vrouwen het zeer verre van dat der mannen wint. Dit nagenoeg gelijk getal nu van vrouwen en mannen, bij de geboorte, is Gods bestel, en van niets is het moeielijker de oorzaak na te sporen, dan van de geboorte in één der beide sexen. Niet de mensch, God beschikt dit, en aan die aldus in gelijken getale door Hem geschapen mannen en vrouwen gaf Hij nu het gebod: „Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt," wat van zelf den plicht tot het aangaan van een huwelijk in zich sloot. „Daarom zal de man zijn vader en moeder verlaten, en zijn vrouw aankeleven, en deze twee zullen tot één vleesch zijn." Ieder, die tot volwassen leeftijd gekomen, ook maar even de middelen van onderhoud bezit, *moet* huwen, en al wie zich aan dit gebod onttrekt, gaat tegen Gods bestel in en is oorzaak, dat er ook één van de andere sexe ongehuwd moet blijven, en dus op zijn of haar beurt niet leven kan overeenkomstig Gods bestel. Maar ook hier is de onderworpenheid aan Gods bestel veelzins zoek geraakt, en ook hier weer draagt de vrouw mede schuld, zoo de man in egoistische neiging, om zich geen zorgen op den hals te halen, het huwelijk mijdt. Dit toch wordt gemeenlijk alleen daardoor mogelijk, dat er overal vrouwen gevonden worden, die buiten huwelijk in ontucht zich ter beschikking van den eerste den besten man stellen. Waren zoodanige vrouwen niet te vinden, dan zou het ongehuwd blijven van de jonge mannen bijna niet voorkomen, gelijk dit bij meer primitief levende volken dan ook nog altoos hooge uitzondering is, en alleen onder de dusgenaamd beschaafde volken zoo veelvuldig voorkomt. Het is de slechte vrouw die het ongehuwd blijven aanmoedigt. Wie als jonge man een f 15000 inkom heeft en huwt, steekt zich in zorgen. Wie daarentegen niet huwt, en een kleine som aan een slechte vrouw split, voelt geen behoefte aan het huwelijk meer en kan van zulk een som gelds als jonge man rijkelijk en bijna weelderig leven.

Men werpe hier niet tegen in, dat de apostel toch uitdrukkelijk soms den ongehuwden staat looft. Dit weerspreken we niet, maar vooreerst bedenke men wel, dat de *bachelors* van thans dezen staat niet verkiezen, om te nauwer met hun Helland te leven, en ten tweede, dat deze oordeel-veiling van den apostel verband houdt met het kruis der vervolging dat destijds op de gemeente was gelegd. Dit kan dus nooit een algemeen regel stellen, en veel minder de paradijsordinantie te niet doen. Zoo min preutsheid en kieskeurigheid aan de zijde der vrouw, als egoistische begeerte om zonder zorgen te kunnen leven aan de zijde van den man — de twee hoofdmotieven, die thans den ongehuwden staat bevorderen — kunnen ten deze ook maar eenigzins in aanmerking komen, om den wille Gods, dat ieder man zijn eigen vrouw zal hebben, en elke vrouw haar eigen man, te niet te doen. Deze misstand van het ongehuwde leven komt uit de zonde op, ook in verband met de verdierlijking, die Paulus in Rom. 1, 26, 27 verfoeit, en die in onnatuur heil doet zoeken, en tegen de natuur, d. i. tegen Gods ordinantie, zoo ontzettend indruischt. In den regel is de vrouw bij dit ongehuwd blijven de lijdende partij; het is een lijden dat het egoïsme van den man haar aandoet. En ook waar zij zelf aan het ongehuwd blijven boven het zich geven aan een man die haar niet boeit, voorkeur geeft, vindt dit in den regel zijn oorzaak evenzeer in de zonde, die den man verwijfd heeft, zoodat hij een

degelijke vrouw niet meer aantrekt, of in de vernanning van de vrouw, die het echt „weibliche" verloor en in het man-vrouw zijn haar neiging tot het huwelijks inboette. En waar thans het huwelijks zelfs in Frankrijk weer toeneemt, daar is dit, helaas, allermint te verklaren uit een zucht, om Gods ordinantie weer nader te treden, maar veelmeer uit de schandelijke middelen die de mensch uitvindt, om in het huwelijks het aanwensen van het kindertal, en daarmee de zorg waarin men zich steekt, te verminderen. Zulk een toeneeming van het aantal huwelijken, die dan bovendien steeds gepaard gaat met een toeneeming van het aantal echtscheidingen, verraadt, evenals bij de Romeinen, toen hun ondergang naderde, een neiging die niets dan vrije liefde beoogt, en daarvoor den vorm van het huwelijks misbruikt.

Toch mag men, bij de veroordeeling van het Feminisme, dat in onze dagen steeds hooger opwoelt, niet vergeten, dat de hoofdoorzaak hiervan schuilt in het ongehuwd blijven van zooveel mannen en in de slechtheid van de vrouwen, die met deze ongehuwde mannen in zonde leven. Het is toch onder de ongehuwde gebleven vrouwen vooral, dat dit Feminisme opkwam, al is het dat de ongehuwde vrouw dan vaak gerugsteund werd door de gehuwde vrouw, die haar normale positie tegenover haar man in haar tegendeel verkeer had. Van die zijde nu bezien, is er in het Feminisme een motief, dat we steunen, en anderzijds een kwaad dat we met kracht bestrijden moeten. Vermeerdert zich het aantal gevallen waarin de vrouw niet ten huwelijks *kan* komen, dan is het natuurlijk, dat het meisje, dat vooruit niet weet, wat haar lot zal zijn, zich voorbereidt op twee mogelijkheden, en een opvoeding en opleiding zoekt, die haar eenzijdig bekwaamt om een goede vrouw en degelijke moeder te worden, maar ook om, bleef ze ongetrouwd, op eigen gelegenheid door de wereld te komen. Het laatste moest niet zoo zijn, maar het egoïsme van den man maakt dit tot een noodzakelijkheid. Niemand kan een meisje, dat de gelegenheid mist om te huwen, het recht ontzeggen, om in dit geval zich een eigen levenspositie te veroveren. Iets waarin dan de wrake over de zonde der mannen zich vertoont, die in de vrouwelijke aspiranten geduchte concurrenten zien optreden, welke aan den man tal van levensposities ontnemen en de loonen dalen doen. Het gaat altoos zoo, wie de ordinantie Gods scheef trekt,ervaart er zelf de bittere gevolgen van.

Een beslist kwaad daarentegen wordt dit Feminisme, zoo het uitgaat van het prijsgeven van het echt „weibliche" in de vrouw, en zoo de vrouw er haar eere in gaat stellen aan den man gelijk te zijn. Uit het ongehuwd blijven volgt nooit, en kan niet volgen, dat de vrouw dan ook op maatschappelijk en staatkundig gebied in de rechten van den man zou moeten treden. In dat streven spreekt zich niets anders uit, dan het pogen om het principieel onderscheid, dat God in de twee geslachten gesteld heeft, te niet te doen, en de twee geslachten weer in het één mensche zijn op te lossen. De vrouw die zich hieraan overgeeft, kent dan ook feitelijk den prijs der hoogheid aan den man toe. Ze vraagt niet dat de man als de vrouw zal worden, maar ze wil dat de vrouw zal worden als de man. Zoo erkent ze in den man het hoogste, dat ze nu ook op haar beurt poogt te bereiken, en in deze erkenning van de hoogheid van het mannelijk type brengt ze vanzelf het offer van het schoone en teedere, dat in het vrouwelijke type op den voorgrond staat. Ze mist kent, dat er ook in het vrouwelijk type een eigen heerlijkheid door God gelegd is. Ze worstelt om aan het echt vrouwelijke te ontkomen en in het type van den man over te gaan. Ze voelt niet en is er zich niet van bewust, dat het volle menscheijk ideaal eerst dan bereikt wordt, zoodra de man te meer man, de vrouw te meer vrouw is. Ze verstaat het niet, dat er door het ondergaan van het echt-vrouwelijke een roef aan den rijken levensschat van ons menscheijk geslacht wordt gepleegd. En ze zoekt haar eere niet in wat haar wezenlijk verhoogen kon, d. i. in de zuivere ontwikkeling van haar vrouwelijke wezen, maar ze zoekt haar eere in haar schande, d. i. in het *verloochenen* van haar eigen natuur en wezen, om halfslachtig over te gaan in het beeld van den man, tegen wien zich in naam haar woede keert, maar dien ze feitelijk om zijn positie in de maatschappij benijdt.